

MAT 479 Dönüşümler ve Geometrilere Dersi Arasınay Soruları (01.12.2020)

Soru 1: $T \dots \begin{cases} x' = x - 1 \\ y' = y + 3 \end{cases}$ ötelemesi veriliyor. $y^2 + 2y - x = 0$ eğrisinin T altındaki görüntüsünün denklemini bulunuz ve her iki eğrinin de grafiğini çiziniz

Soru 2: Bir dönmenin dönme açısı $\alpha = \frac{\pi}{2}$ ise bu dönme her doğruyu kendine dik bir doğruya dönüştürür, gösteriniz.

Soru 3: (1,2) noktasını (-1,5) noktasına götüren iki katı hareket bulunuz.

Soru 4: Öyle iki dönme bulunuz ki bileşkeleri

$$T \dots \begin{cases} x' = x + 2 \\ y' = y - 3 \end{cases}$$

olsun.

Not: Sorular eşit puanlı ve süre 75 dakikadır. Başarılar.

Prof. Dr. İsmail Aydemir

CEVAP ANAHTARI

$$1) T \dots \begin{cases} x' = x - 1 \\ y' = y + 3 \end{cases} \Rightarrow T^{-1} \dots \begin{cases} x = x' + 1 \\ y = y' - 3 \end{cases}$$

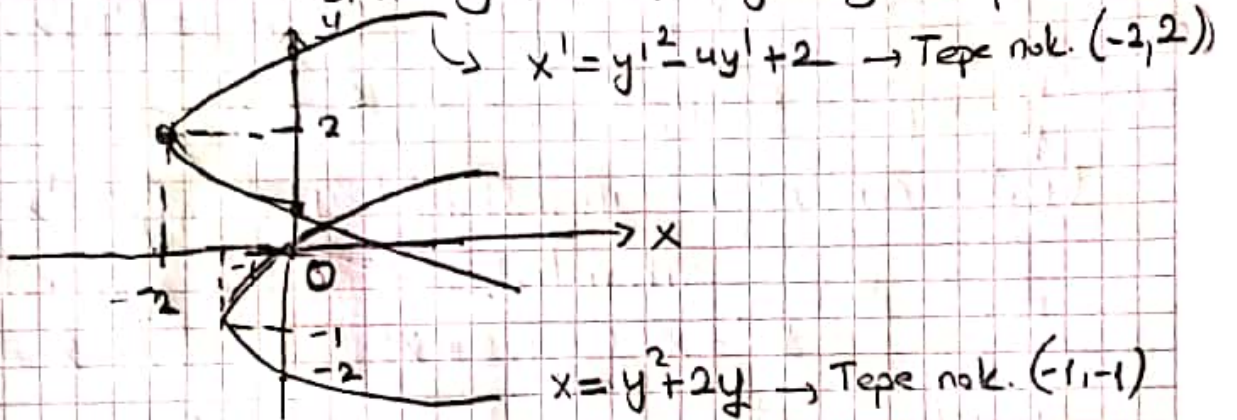
$y^2 + 2y - x = 0 \Rightarrow x = y^2 + 2y$ olur. x ve y değerlerini yerine yazarsak

$$(y' - 3)^2 + 2(y' - 3) - (x' - 1) = 0$$

$$\Rightarrow y'^2 - 6y' + 9 + 2y' - 6 - x' + 1 = 0$$

$$\Rightarrow y'^2 - 4y' - x' + 2 = 0 \Rightarrow x' = y'^2 - 4y' + 2 \text{ olur.}$$

Buna göre esas eğri $x = y^2 + 2y$ parabolü
resim eğri $x' = y'^2 - 4y' + 2$ parabolüdür.

$$2) \begin{cases} x' = x \cos \alpha - y \sin \alpha \\ y' = x \sin \alpha + y \cos \alpha \end{cases} \text{ ve } \alpha = \frac{\pi}{2} \Rightarrow R_0 \dots \begin{cases} x' = -y \\ y' = x \end{cases}$$

$y = mx + n$ doğrusunu olalım ve d diyelim
 d doğrusunun resmi d' ise d' R_0 dan

$$-x' = my' + n, \quad (m \neq 0)$$

$$\Rightarrow y' = -\frac{1}{m}x' - \frac{n}{m} \text{ bulunur.}$$

$$m_d = m \text{ ve } m_{d'} = -\frac{1}{m} \quad m_d m_{d'} = -1$$

old. dan $d \perp d'$ dir. (Not: Dönme genel de alınır)

3) $A(x, y)$ noktasını $A'(x', y')$ noktasına götüren
 kartı hareketlerden biri öteleme diğeri dönme
 merkezi $(h, k) = \left(\frac{x+x'}{2}, \frac{y+y'}{2}\right)$ ve dönme açısı
 $\alpha = \pi$ olan dönmedir.

$$T \dots \begin{cases} x' = x + a \\ y' = y + b \end{cases} \text{ ve } \begin{cases} A(x, y) = (1, 2) \\ A'(x', y') = (-1, 5) \end{cases} \text{ old. dan}$$

$$\begin{aligned} -1 = 1 + a &\Rightarrow a = -2 \\ 5 = 2 + b &\Rightarrow b = 3 \end{aligned} \Rightarrow T \dots \begin{cases} x' = x - 2 \\ y' = y + 3 \end{cases} \text{ dir.}$$

Şimdi dönme denklemini bulalım.

$$\alpha = \pi \text{ ve } (h, k) = \left(\frac{1-1}{2}, \frac{2+5}{2}\right) = \left(0, \frac{7}{2}\right) \text{ dir.}$$

$$R_{\left(0, \frac{7}{2}\right)} \dots \begin{cases} x' = x \cos \pi - y \sin \pi + 0(1 - \cos \pi) + \frac{7}{2} \sin \pi \\ y' = x \sin \pi + y \cos \pi + \frac{7}{2}(1 - \cos \pi) - 0 \sin \pi \end{cases}$$

$$R_{\left(0, \frac{7}{2}\right)} \dots \begin{cases} x' = -x \\ y' = -y + 7 \end{cases} \quad \begin{aligned} \cos \pi &= -1, & h &= 0 \\ \sin \pi &= 0, & k &= \frac{7}{2} \end{aligned}$$

4) Orijin etrafında α_1 açılı R_0 dönmesi ile $O'(h,k)$ noktası etrafında α_2 açılı R dönmesi $\alpha_1 + \alpha_2 = 2\pi$ olacak şekilde seçilirse $R_0 R = T$ olur. O halde

$$\alpha_1 = \frac{\pi}{2} \text{ ve } \alpha_2 = \frac{3\pi}{2} \text{ alalım. } (\alpha_1 + \alpha_2 = 2\pi \text{ olur})$$

$$R_0 \begin{cases} x' = x \cos \alpha - y \sin \alpha \\ y' = x \sin \alpha + y \cos \alpha \end{cases}, \quad \alpha = \frac{\pi}{2}$$

$$R_0 \begin{cases} x'' = -y' \\ y'' = x' \end{cases}$$

$O'(h,k)$ noktası etrafında $\alpha_2 = \frac{3\pi}{2}$ açılı dönme

$$R \begin{cases} x' = x \cos \alpha - y \sin \alpha + h(1 - \cos \alpha) + k \sin \alpha \\ y' = x \sin \alpha + y \cos \alpha + k(1 - \cos \alpha) - h \sin \alpha \end{cases}$$

$$R \begin{cases} x' = y + h - k \\ y' = -x + k + h \end{cases}, \text{ R yi } R_0 \text{ da yerine yazarsak}$$

$$R_0 R \begin{cases} x' = x - k - h \\ y' = y + h - k \end{cases} = T \begin{cases} x' = x + 2 \\ y' = y - 3 \end{cases} \text{ old. dan}$$

$$\begin{aligned} -k - h &= 2 \\ h - k &= -3 \end{aligned} \Rightarrow \begin{aligned} h &= -\frac{5}{2} \\ k &= \frac{1}{2} \end{aligned} \text{ bulunur.}$$

O halde

O noktası etrafında $\alpha_1 = \frac{\pi}{2}$ R_0 dönmesi ve $O'(-\frac{5}{2}, \frac{1}{2})$ noktası etrafında $\alpha_2 = \frac{3\pi}{2}$ açılı R dönmesinin bileşkesi istenilen T telenedir.

$$R_0 \begin{cases} x'' = -y' \\ y'' = x' \end{cases} \quad R \begin{cases} x' = y - 3 \\ y' = -x - 2 \end{cases}$$